

Das Latweeschu lauschu draugs.

1832. 29. Jubli.

31ma lappa.

Sinnas par jaunahm grahmatahm.

1.

- Daschadu rakstu frahjums. Latweeschu tautai un winnas draugeem apgahdahts no Latweeschu draugu beedribas. Pirma dalka. Jelgawâ 1830. — Ohtra dalka. Jelgawâ 1832.

Tee Latweeschu draugi, no kurre beedribas schahs grahmatinas apgahdatas, wissuwairak Deewa: wahrdu Mahzitaji un Aumeisteru: fungi irr, kas sawâ laikâ arr' par mahzitajeem gribb palift; tee preeksch kahdeem peezeem gaddeem us to irr sabei drojuschees, ka labbaki Latweeschu wallogu gribb isgrunteht un tahs sinnas issefineht, us kurrehm wissa skaidriba schinni wallogâ stahw. Tapehz tee ifgads sanahk, woi Rihgâ woi Jelgawâ, tur farunnatees un pahrdohmaht, ar fo gan sawâ gallâ warretu tift; tee, kates pehz sawas sinnaschanas, arr' faraksta, fo tee us to derrigu dohma, un schahdus rakstus sawadas grahmatinas leef drikkteht, lai jo plaschaki teef sinnami. Zittas no schahm grahmatinahm Wahzeeschu wallogâ irr farakstitas, no tahm meh's teitan ne warram runnaht; bet zittas Latweeschu laudim sewischki par labbu winnu wallogâ rakstitas; tahs meh's druszin prohtam un no tahm meh's taggad teem mihleem Latweeschu laudim, kas grahmatas, mahzibas un gaischu prahtu zeeni, sinnu gribbam doht. (Us preekschu arr' gan no wiss' wissa:

deem zitteem raksteem sinnu dohsim, ja patiks). Latweeschu lauschu draugi ar sawahm Latweeschu grahmatahm, fo par daschadu rakstu krahjumu nosauz, to irr apnehmuschees, fa laudis gribb woi preezinah, woi teem derrigas mahzibas doht, woi tohs firdt un dschwoschanâ labboht; us to lai Deews teem palihds, fa allasch riktigi to isnemtu, fas teescham derrigs par gohdigu palusteschamu, skaidru mahzibu, deewabihjigu apdohmaschanu. Bet par to, lai Latweeschi schahs grahmatinas, fas winneem par ihpaschu labbumu farakstitas, arr lehti warretu dabbuht, Latweeschu beedribas fungi winnas par it lehtu naudu leef pahrhoht; winni par drikketu bohganu leelaku maksu naw lifkuschi, fa 2 sudraba kappeekus. Tadeht scha rakstu krahjuma pirma dalka, fas us 9 drikketeem bohganeem jeb us 130 lappu: puffedm astoniffi stahw, dahrgafa naw pahr 18 sudr. kap., un ta ohtra, kurrâi 6 bohgani jeb 95 lappu: puffed irr, wairak ne maksu fa 12 sudr. kap. (tas wehl naw puffs: fup: pura: rublis), un abbas kohpâ 30 sudr. kap. jeb ohrti. — Za tad nu gan ne buhs tif leela tehreschana, kad tahdu grahmatinu pirk. Bet luhkosim nu arr', fas tur eekschâ atrohdamis, woi wehrtê arr buhs, tahdu naudu par to isdoht.

Pirma krahjuma dalka lassam preekschrunnu, ar fo tee krahjuma apgahdataji sinnu dohd par sawu darbu; daschas dseesmas, no kurrahm fewischfi peeminnam to dseesmu no gohda wihra (1—6 lappu: puffed) un peezas it jaukas dseesminas (105—113 l.), fo zeenigs Krimuldes mahzitajs Ulmann irr falizzis un fo gan meitas un puifchi pagohdam warrehs dseedah (jo tahs Latweeschu zilwefam teescham pee firds eet); un zittus stahstus, fas gan perschinôs rakstiti, bet fo dseedah ne warr (tee Latweescheem gan daschâ weetinâ sweschadi isleefahs). Bestam wehl tur zitti gabbali atrohdami: Pafazzina (58—60 l.), par mahzibu, fa katram sawâ fahrtâ buhs dschwobt un sawu darbu strahdaht meerigi, tad wiff' labbak' isturresees; Gudrineeks Pehters (60—65 l.) — no ta zilwefa gan warretu gudribu mahzitees, bet winsch

laikam jau nomirris, jo winna gudribu mas wairš reds pee laudim; Ne pasuddina sawu brahli, kad tew nelabbas dohmas prett winnu (85—93 l.) — stahstš, no ka warr atjehgt, kahda leela laime zilwekem, kad ihsta taisniba no teefahm tohp rihfota; trihs paslud: dinafchanas, fo Keisers Aleksanders tannis farra: gaddes 1812, 1813 un 1814 irr dewis — tur pateefigi to deewabihjigu prahnu warr redseht, ar fo schehligs Keisers Aleksanders schahs pasaul: les notikkumus wehrā nehme un winnōs darbojahs, un ar fo arr' mums tee' paschi peeminnami; Kahdas lappinas no Gewalta deenu gramatas (120—130 l.) — gan firsnigas mahzibas par lauschu brihwibu un kapehz un kà ta zeenā ja turr. Tur arr' wehl (113—120 l.) zitteem sweschwi wahrdi, latwiscki isstahstiti, irr lassami; schis gabbals geldigs buhs teem, kas par sawas wallodas wahrdeem gribb gudroht un tohs sweschadus pascht, kas zittā mallā lauschu muttēs irr.

Ohtrā frahuma daktā dseemas ne mas naw peeliktas; bet stahsti ween: 1.) Kuhms paschā laikā (1—23 l.) — par laika kawekli las: fams, bet arr gan par mahzibu, ka taisniba wiff' labbaki arweenu paschaw; 2.) Ihfa isstahstischana, kà tas Kungs sawai draud sei gais: mu gahdajis zaur sawu kalpu Luteru (24—28 l.) — gan labbi wahrdi, wiff' wairaf no bihbeles gramatas isremti; bet stahstš pa: ihš, tã ka no ta wehl tohs notikkumus tif skaidri un paschi ne warr noprast. Warr buht, us preefschu zittu sawadu gramatu peeminnesim, fur ta tiz: ziga Deewa kalpa Luteru darbi paschaki irr apstahstiti. 3.) Par Latwee: fchu tautas mahnu: tizzibu (29—95 l.). Tur lassa no wiffadahn blehnahm un mahnekeem, fo laudis daschā tumschā faktā Widsemme — warr buht arr' Kursemme — wehl zeeni; tur atrohd tohs wahrduš, ar fo zitti dohma burt, sinnas par pesteleem un neschlawahm, kà tahs taifa, par mahnu: tizzigeem eeraddumeem, par nelabbahm tizzibahm, fo laudis wehl brihscham firdi kohp, un par zittahm tahdahm leetahm. Wiss tas nu stah: stihts, ne tapehz, lai tur mahzahs tapat dohmaht un darriht, bet tapehz, lai atjehds, ka kristigam zilwekam peeelahjahs tahdas dohmas un eeraschas atmeht, no tahm, zif sinnadams, fargatees un zittus pamahziht, lai no tahm atgreeschahs. Tadeht arr' tas rakstijajs wehl mahzibas, wiffuwairaf no Deewa wahrdeem, tur peelizis, lai lassitajs atsiht, zif grubhschi zilweks ar blehnahm un mahneem prett Deewu un prett sewi paschu woi sawu tuwafu apgrehfojahs. Rakstijajs gan buhs kahds deewabihjigs Deewa: wahrdu mahzitajs, kam gan firdi irr, sawus laudis pee ta Kunga gaischuma peewest,

tohs israudams no tumfibas warrahm; jo wirna wahrdi un mahzibas tah:
das irr, kahdas daschdeen spreddikōs dsird.

Tad nu gan schinnis grahmatinās atrohd, fo gan wehrte irr lassih.
Kad labpraht wirnas gribb pirkt, tad tahs warr dabduht par to maksu, fo
pirmak' peeminnejam, Rihgā pee grahmatu: kohpmanna Deubner un Zel:
gawā pee Steffenhagen, kas Kursemmes Latweescheem gan labbi pasihstams
zaur to, ka winsch tik dauds labbas un derrigas Latweeschu grahmatas, un
arri schahs, isdrikkejis. — e —

. S w e i n e e f s .

Pasakka.

Sweineeks bija sehdejis,
Sweijohē krasā zeetā,
Makschkeri bij' ismettis
Kahdā tukschā weetā.

Beidsohē kustahs — un winsch reds
Siwtin' faules gaisā,
Selta swihnischi to sedf —
Luhds, lai to atraisa:

"Sweineeks mihtais, schehlo tu
Manni nabbadfinu:
Jauna wehl; — lihds peeaugu,
Zaupi dsihwibinu."

"Siwtin, to ne darrischu,
Walti tawi wahrdi;
Kur man pehzak useetu
Kummosi tik gahrdi?"

"Masina es esnu wehl,
Zik tew kummofinu?
Laid' man uhdeni tadehl
Atpakkat ar sinu."

"Lohē smukka effi tu,
Wehl no nedauds gaddeem;
Zapeh; kahdu brihtiau
Dsihwo wehl pee raddeem."

"Bet pehz kahdu gaddiuu
Schinni paschā weetā
Utnahzi us kerschanu
Pee scha krasa zeeta."

Siwtin' skrehje preezigi
Tad pee saweem beedreem,
Zakiejahs pa uhdeni,
Selihde eeksch needreem.

Sawus wahrdus peeminn ta,
Kad nu gaddinsch beidsahs,
Un kad jauna kerschana,
Wezzā weetā steidsahs.

Sweineeks teiz: Ar tizzibu
Nahzi tu schai weetā,
Muhsham tew ne sweijofchu
Pee scha krasa zeeta. E.....

22 tra m i h f l a .

Rā no weena maifa labbibas gan diwus jittus, tikpatt seelus, warr pildih?

Brihw drilleht. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas pusses:
E. E. Napierky.